

น้ำนึ่ง

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม(วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

สังขารม สังขารมเนาะ เราตั้งใจเพื่อประโยชน์กับเรา ถ้าสังขารม คุณมพัตติ เวลา
ฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลงไป เวลาฤดูร้อนอากาศร้อนมาก ฤดูหนาวอากาศเย็นสบาย ฤดูฝนมีแต่
ความชื้น

นี่ก็เหมือนกัน หัวใจของคน หัวใจของคนเวลามันส่งออก เห็นไหม โดยธรรมชาติของ
เราเราบวชมาเป็นชาวพุทธ แล้วเราเป็นพระ เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดถึงนามธรรม สิ่งที่เป็นนามธรรมนะ ความรู้สึกของใจ
ความรู้สึกของใจ เห็นไหม ใจเป็นใหญ่ ใจเป็นประธาน แล้วใจมันอยู่ไหน ถ้าเราหาใจเราไม่เจอ
จะเริ่มต้นขึ้นมาอย่างไร สิ่งนี้โดยสามัญสำนึกโดยธรรมชาติ

คนเราเกิดมามีชีวิตนี้มันก็มีความรู้สึกทั้งนั้นนะ เราก็เอาความรู้สึก เห็นไหม คุณสิ เขาว่าดู
จิตๆ ก็ดูที่ความคิด คนเรามันก็มีรู้สึกนึกคิด ก็คิดว่าความรู้สึกนึกคิดนี้คือจิตวิญญาณ
ความรู้สึกนึกคิดนี้เกิดจากจิต ความรู้สึกนึกคิดนี้เกิดจากสติจิต เกิดจากปฏิสันธิวิญญาณ
ปฏิสันธิวิญญาณแต่วิญญาณในขั้น ๕ นี้ความรู้สึกนึกคิด เห็นไหม โดยคิดที่ว่าความเข้าใจผิด
ของเขา เพราะดูจิตๆ ดูกันไป

แต่ถ้าปัญญาอบรมสมาธิ มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ เพราะมันมีปัญญามันถึงได้แก้ไข
เวลาแก้ไขสิ่งใดขึ้นมาแล้วมันวางความคิด พอวางความคิดขึ้นมาแล้วมันเป็นอิสระเป็นตัว
ของมันเอง ถ้าเป็นตัวของมันเองนั่นละเขาเห็นสติจิต เขาเห็นจิตของเขา ถ้าเห็นจิตของเขานี้ว่าดู
จิตๆ โดยภาษาสมมุติ โดยภาษาสมมุติเราศึกษาธรรมแล้วเราก็คิดของเราไปเองว่าสิ่งที่เราดู
ความคิดดูความรู้สึกอันนี้มันเป็นการดูจิต

มันเป็นการดูเงาแต่เปลือก มันไม่เข้าถึงตัวจิตใจ ถ้าไม่เข้าถึงจิตมันไม่เข้าใจว่าจิตมันคืออะไร ถ้ามันเข้าถึงจิตคืออะไรนี้ สิ่งที่ว่าแม้แต่อากาศมันยังเปลี่ยนแปลง เห็นไหม คุณสิ เวลาเป็นธาตุ ๔ ดิน น้ำ ลม ไฟ ไฟเห็นไหมคุณสิ ไฟธรรมชาติของมันก็มีไฟของมัน แต่เวลาเราเกิดมาเห็นไหม เราเกิดมาธาตุ ๔ และชั้น ๕ เราก็มียดิน น้ำ ลม ไฟเหมือนกัน

ถ้าดินน้ำลมไฟ คุณน้ำเห็นไหม น้ำมันมาจากไหน น้ำเห็นไหม คุณน้ำที่ว่ามาจากอากาศ น้ำมาจากฟ้า แม่น้ำที่มีหิมะเป็นต้นน้ำ แม่น้ำที่มีตาน้ำนะ น้ำมาจากฟ้า น้ำมาจากดิน เวลานั้นมันนิ่ง ถ้าน้ำมันนิ่ง เห็นไหม น้ำถ้ามันสะสมมันนิ่ง มันก็เป็นน้ำเน่าเสียหรือมันระเหยไป จนมันเหือดแห้งไป สิ่งที่ว่าเวลาน้ำ น้ำมันรวมตัวกันมันก็เป็นแม่น้ำ มันเป็นกระแส่น้ำรวมตัวกันไป มันก็ไปสู่ทะเล นั่นคือน้ำ สิ่งนี้น้ำมันไหลไปมันก็ไปโดยธรรมชาติของมัน โดยธรรมชาติของมันนะ มีออกซิเจนต่างๆ แล้วมันก็มีสิ่งมีชีวิต พอสิ่งมีชีวิตมันก็ดำรงชีวิตได้มันก็ร่มเย็นเป็นสุข มันก็น่าชื่นชม เห็นไหม สิ่งนี้น้ำมันไหล ถ้าน้ำมันไหลมันก็ไหลไปไม่มีที่สิ้นสุด มันก็ไหลต่อเนื่องกันไป

ความรู้สึกนึกคิดของเรา เห็นไหม คุณสิ มันเริ่มต้นขึ้นมามันกระจายออกไป มันส่งออกไป แล้วจับต้นชนปลายไม่ถูก เราจับต้นชนปลายสิ่งใดเราไม่ได้เลย เวลาแม่น้ำมันไหลของมันไปมันยังให้สิ่งที่มีชีวิตใช้ไหม มันมีสิ่งมีชีวิต มันมีความอุดมสมบูรณ์ของมัน ความรู้สึกนึกคิดของเรา เราเอามาศึกษาธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเราศึกษาธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม นี่ธรรมวินัยเป็นศาสดาของเรา ศาสดาของเราจะชักจูงของเราให้เป็นไปในทางที่ดีนะ จะชักจูงใจเราไปในสิ่งที่ดี จะชักจูงใจถึงที่ดีนะ ถ้าเรามีสติปัญญา เราศึกษาแล้วเราซาบซึ้งนี้เราก็ปกครองตัวของเราเป็นคนดีได้ เราอยู่ในธรรมอยู่ในวินัย เราอยู่ในธรรมอยู่ในวินัย อยู่ในข้อปฏิบัติใด อยู่ในศีลในธรรม ถ้าอยู่ในศีลในธรรมนะ

แต่ถ้าเราอยู่ในคุณธรรมของเราละ ถ้าคุณธรรมของเราเราจะเอาความจริงของเราขึ้นมา มันมาจากไหน ถ้ามันมาจากไหน มันต้องมี อยากจะเอาคุณธรรมของเรา เราอยู่ไหน เราคือใคร ถ้าเราอยู่ไหน เห็นไหม เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาความรู้สึกนึกคิดมันก็เหมือนแม่น้ำที่มันไหลไป แม่น้ำที่มันไหลไปตามธรรมชาติของมัน คนที่ดี แม่น้ำที่ไหลไป มันเอาความอุดมสมบูรณ์ เห็นไหม ทำให้มีอาหาร ทำให้มีการกลีกรรรม ทำให้เกิดประโยชน์ทั้งหมดเลย ถ้าเป็นสิ่งที่ดี เห็นไหม

เรามีสติปัญญา เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีศีลมีธรรมรักษาชีวิตของเราเป็นสิ่งที่ดี แต่ถ้าน้ำมันขัง น้ำมันเสีย น้ำอุตสาหกรรม น้ำเสีย สัตว์น้ำก็อยู่ไม่ได้ ทำประโยชน์สิ่งใดก็ไม่ได้ ทำสิ่งใดไม่ได้เลย นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดมา คนที่เขาไม่เอาไหน คนที่เขาไม่รับผิดชอบชีวิตของเขา เขาประชดชีวิตของเขา เขาทำลายของเขา แม่น้ำเหมือนกัน จิตเหมือนกัน มีความรู้สึกนึกคิดเหมือนกัน อันหนึ่งทำเป็นคุณประโยชน์ อันหนึ่งทำโทษกับตัวเอง พอทำโทษกับตัวเอง ทำโทษกับสังคม ทำโทษกับทุกๆ อย่างเลย ทำความเสียหายไปหมดเลย นั่นมันก็เรื่องของเสีย เวลาของเสีย เห็นไหม

ถ้าเรามีสติปัญญา เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เราเข้าใจได้ นี่ศาสนาของเรา ธรรมวินัยเป็นศาสนาของเรา เราศึกษามาเพื่อประโยชน์กับเรา เราจะเอาคุณสมบัติของเราล่ะ ถ้าเอาคุณสมบัติของเรา เราต้องมีสติปัญญา เราจะเอาคุณสมบัติของเรา เราจะเอาความรู้จริงของเรา ถ้าเอาความรู้จริงของเรา เราเอาความจริงของเรา เราจะไม่ทุกข์ร้อนจนเกินไปนัก

เวลาเรามีสติปัญญามีศีลมีธรรม เห็นไหม เรามีศีลมีธรรมนี้เป็นเครื่องดำรงชีวิต มันก็รักษาชีวิตของเราไว้ให้เป็นคุณงามความดี คุณงามความดีมันก็เวียนวายตายเกิดไปตามคุณงามความดีนั้น คนทำชั่วก็ตกนรกอเวจีกันไป แต่คนทำคุณงามความดีเกิดในสวรรค์ เกิดเป็นมนุษย์ในการทำคุณงามความดีนี้ ถ้าเราจะเอาความดีในสัจจะล่ะ

ถ้าเราจะเอาความดีในสัจจะนะ เราจะตั้งสติของเรา เราจะประพฤติปฏิบัติของเราตามความจริงของเราขึ้นมา เห็นไหม เราเป็นพระป่า เราเป็นพระปฏิบัติ เวลาพระปฏิบัติ เขาต้องทำความสงบของใจ พยายามทำความสงบของใจนะ ใครจะว่า... แต่เดิมเวลาครูบาอาจารย์ของเรา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านสอนมานี้ คนในสังคมโลกเขาไม่เชื่อถือ เขว่ามันเป็นไปไม่ได้ เขาไม่เชื่อว่ามรรคผลมี เขาก็ไม่สนใจเลย

เวลาครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติจนประสบความสำเร็จ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านประสบความสำเร็จของท่าน ท่านมีคุณธรรมในหัวใจของท่าน ท่านเอาวิธีการ เอาประสบการณ์ของท่าน วางเป็นข้อวัตรให้เราเดินนะ ถ้าวางเป็นข้อวัตรให้เราเดิน นี่มีผู้ที่ปฏิบัติตาม มีครูบาอาจารย์ของเราประพฤติปฏิบัติตามขึ้นไปนี้มีดวงตาเห็นธรรม ปฏิบัติไปแล้วนี้มี

สัจจะมีความจริงขึ้นมา มีสัจจะเป็นจริงขึ้นมาละ จนสังคมเขาเชื่อถือศรัทธา เห็นไหม ที่นี้เชื่อถือศรัทธาเนี่ย คนที่เขาไม่เชื่อๆ เขาก็ต้องหันมาดู หันมามองว่าเขาจะอย่างไร

พอทำอย่างไรวุฒิภาวะ ด้วยทฤษฎีมานะ ด้วยความเห็นของตัวก็ปฏิบัติตามความเร่ร้อนของกิเลสไป กิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจ เห็นไหม พวกมามันก็ทำให้เร่ร้อนกันไป เขาก็ว่าบอกการกระทำของเราไม่มีความจำเป็น ทั้งๆ ที่เริ่มต้นก็ไม่เชื่อว่ามรรคผลมี พอครูบาอาจารย์ปฏิบัติมาเป็นความจริงขึ้นมา ก็ยังมาเสนอว่าสิ่งที่ทำมานั้นไม่ถูกต้อง ต้องทำตามความเห็นของเขา ทำตามคำบรรยายของเขา แล้วทำตามความเห็นตามคำบรรยายมีประโยชน์สิ่งใดละ

ถ้าเนี่ยเรากำหนดของเราให้เป็นตามความจริงของเราขึ้นมา เวลาไม่เชื่อก็ไม่เชื่อเลยนะ เวลาเชื่อขึ้นมา เวลาเชื่อๆ ด้วยกิเลสไง เชื่อด้วยความเห็น ไม่ได้เชื่อด้วยความจริง ถ้ามีศรัทธา ความเชื่อ กาลามสูตรเห็นไหม ถ้ามีความเชื่อ เราต้องมีความมุ่งมั่นของเรา เราพยายามทำความจริงของเราขึ้นมา ถ้าทำจริงขึ้นมาเนี่ยมันเป็นปัจจัยจัดตั้ง เป็นสันทิฎฐิโก ไม่ได้เชื่อใครเลย เชื่อสัจจะ เชื่อความจริง เชื่อความเป็นไปในใจ ถ้าเชื่อสัจจะเชื่อความจริงภายในใจนี้ มันเป็นจริงอย่างไร ถ้ามันจริง เห็นไหม

น้ำนึ่งแต่ไหล น้ำมันนิ่งแต่มันไหลของมัน คูสิ เวลาน้ำคูมันนิ่งๆ แต่มันเคลื่อนไหวของมันตลอดเวลา นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่น้ำมันจะนิ่งได้ น้ำมันนิ่ง ถ้ามันนิ่งโดยการกักเก็บ พอ น้ำมันนิ่งมันก็เน่า ถ้า น้ำมันไหลมันก็ไหลของมันไป คูสิ เวลาความรู้สึกนึกคิดของเราเวลามันส่งออก มันคิดมันพุ่งชานมันไป มันก็ไหลของมันไป เวลามันเบือหน่าย เวลามันอัดอั้นตันใจมันก็กักตัวมันเอง มันไม่เป็นประโยชน์ทั้งสองฝ่ายเลย

แต่ถ้าเรามีสติมีปัญญา เห็นไหม น้ำนึ่ง แต่มีพลังงานของมันไง น้ำนึ่งแต่ไหล ถ้า น้ำนึ่งไหล นี่พุทโธๆ พุทโธต่อเนื่องกันไป นี่น้ำมันนิ่ง ถ้าพุทโธๆ จนสงบเข้ามา น้ำนึ่งแต่มันมีพลังงานของมัน มันเป็นประโยชน์ของมัน เห็นไหม มันเป็นประโยชน์ ประโยชน์ที่ไหน? ประโยชน์ที่จิตตั้งมั่นๆ จิตนี้ไม่โดนพญามารขับเคลื่อนมันไป ถ้ามีแต่ขับเคลื่อนมันไป เห็นไหม

คูสิ ถ้าสิ่งที่เขาทำ น้ำที่ว่ามีใครดูแลรักษามัน มันระเหยไปหมดละ มันโดนความร้อน มันโดนอากาศต่างๆ มันระเหยของมันไปโดยธรรมชาติของมัน นี่มันเป็นของมัน จิตก็เหมือนกัน จิตที่มันส่งออกของมันไป มันมีธรรมชาติของมัน มันเป็นไปของมันอยู่แล้ว เห็น

ไหม เรามีสติมีปัญหาขนาดไหน มีสติมีปัญหาแล้วรักษาใจเราอย่างไร ถ้ารักษาใจได้มันเป็นประโยชน์นะ

ถ้ารักษาใจไม่ได้ เริ่มต้นก็เริ่มต้นไม่ได้ ทำสิ่งใดมันก็ล้มลุกคลุกคลาน ถ้าล้มลุกคลุกคลานไปแล้วความเป็นจริงเอามาจากไหน ความจริงมันไม่มี ก็พูดเป็นวิทยาศาสตร์ เห็นไหม ถ้าน้ำมันนิ่ง น้ำมันโดนกัก น้ำมันไม่มีการถ่ายเท มันต้องเสียแน่นอน ถ้าน้ำมันมีการถ่ายเท มันมีการบำรุงรักษาของมัน มันจะมีประโยชน์กับมัน มันก็พูดไปทางวิทยาศาสตร์ ทางโลก ทางวัตถุธาตุ

แล้วจิตละ ความรู้สึกละ ความรู้สึกที่มันจะเป็นจริงขึ้นมาเป็นอย่างไร แล้วมันเป็นจริงขึ้นมา เห็นไหม ทางความเป็นจริงนี้ ครูบาอาจารย์ท่านถึงวางข้อวัตรไว้ให้ทำความสงบของใจๆ คำว่าทำความสงบของใจนี้ให้มันพัฒนาให้มันรู้เอง

ทุกคนถ้าเราศึกษาศีลธรรมมาเพื่อดำรงชีวิต เพื่อเป็นคนดี แต่เราจะเอาความรู้จริงของเรา ถ้าเอาความรู้จริงของเรานี้เราจะต้องเริ่มต้นจากตัวตนของเรา เห็นไหมว่าอัตตาตัวตน อัตตานี้มันเป็นโทษทั้งนั้น คุณิ มานะ ๕ มีความรู้เหนือกว่าเขา สำคัญตนว่าเหนือกว่าเขา สำคัญว่าต่ำกว่าเขา สำคัญว่าเสมอเขา มีความรู้เสมอเขา สำคัญว่าเสมอเขา สำคัญว่าสูงกว่าเขา สำคัญว่าต่ำกว่าเขา มีความรู้ต่ำกว่าเขา สำคัญว่าต่ำกว่าเขา สำคัญว่าเสมอเขา สำคัญว่าสูงกว่าเขา นี่มานะ ๕ ถ้ามีมานะ ๕ มันสังโยชน์เบื้องต้น สังโยชน์มันมีตัวตนของมันอยู่แล้ว ในเมื่อตัวตนมันเป็นสังโยชน์ มันเป็นกิเลส แล้วทำไมต้องมีตัวตนของเราละ

ถ้าไม่มีตัวตน เราจะเริ่มต้นที่ไหน? เราจะเร่ร่อนไปไหนกัน เราจะไม่มีสิ่งใดเป็นสมบัติของเราใช่ไหม? ศึกษา มาศึกษา มาเป็นความรู้ในภพชาติ ศึกษามาแล้วยังจำได้ สัญญาเดี๋ยวก็จำได้ เดี่ยวก็ลืมไป เดี่ยวก็ต้องทบทวน แล้วศึกษาๆ มาแล้วเป็นความรู้ชาตินี้ เวลาตายไปแล้วนี้ ศึกษา มาทำกุศล ศึกษา มาแล้วไม่ทำคุณงามความดี ถ้าศึกษา มาแล้วทำความดีมันจะทำประโยชน์กับใคร มันจะทำได้แค่ไหน ถ้าศึกษา มาทำไม่ได้ มันก็ไม่เป็นประโยชน์กับใคร ถ้าศึกษา มาแล้วทำคุณงามความดีของเรา ทำประโยชน์กับเรา ทำให้เป็นความจริงของเราขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงของเราขึ้นมา เห็นไหม นี่เป็นความจริง

ถ้าความจริงขึ้นมาของเรา สิ่งนี้มันจะเป็นประโยชน์กับเรา ถ้าเป็นประโยชน์ของเรา แล้วเราจะรู้จริงของเราเลยละ ถ้าจิตมันสงบนี้มันจะนิ่งเข้ามา มันนิ่งเข้ามา แต่มันมีพลังของมัน

น้ำนิ่งแต่ไหล พอน้ำมันนิ่งแต่มันมีกำลังของมัน มันพัฒนาของมันขึ้นมา พัฒนาขึ้นมาเห็นไหม เราจะมึนงานมาแล้ว เวลาครูบาอาจารย์ของเราเนะ ถ้ามึนงานทำ ท่านจะภาวนาของท่าน มันอยู่ที่ไหนมันก็อยู่ได้ใจ แต่ถ้าเราไม่มึนงานทำ เราไม่มึนงานทำจับต้นชนปลายไม่ได้ ถ้าเราจับต้นชนปลายไม่ได้เราจะเอาอะไรมาเป็นประโยชน์กับเราละ เราไม่มีอะไรเป็นประโยชน์กับเราเลย

เริ่มต้นก็เริ่มต้นไม่ได้ เริ่มต้น ท่ามกลาง และที่สุด เริ่มต้นยังเริ่มต้นไม่ได้กัน แล้วพอธมฺมสากจุฉาใจ เวลาคุณธรรมะกันนะปากเปียกปากแฉะ เริ่มต้นก็เริ่มต้นไม่เป็น ที่มาก็ไม่มี ท่ามกลางก็ไม่มี แล้วที่สุดมันจบลงที่ไหน ที่สุดมันจบลงที่ไหน ถ้ามันจบลงได้ ถ้าทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบแล้วนี่ยกขึ้นสู่วิปัสสนา ยกขึ้นวิปัสสนา

ดูสิ ถ้ามันใช้ปัญญาของมันไป มันแยกแยะของมันไป มันใช้ปัญญาแยกแยะของมันไป ถ้าเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม เห็นอย่างไร ถ้าเห็นตามความเป็นจริงขึ้นมา เห็นไหม พอน้ำนิ่งแต่ไหลมันมีพลังงาน มันมีความจริงของมัน นี่น้ำนิ่งภาษาโลกเขา เขาบอกว่าเขาวิ่งว่างมีความว่าง มันมาจากไหนนะ มันไม่มีเริ่มต้น ท่ามกลาง และที่สุด คือเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเราอังกัณท์ก็อังกัณท์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าพุทธพจน์ มันก็ถูกต้องพุทธพจน์เป็นศาสดาของเรา เราปฏิเสธไม่ได้หรอก เราไม่ได้ปฏิเสธสิ่งนั้น แต่เรามีครูมีอาจารย์นะ

มีตั้งแต่ครูบาอาจารย์ เห็นไหม หลวงปู่เสาร์หลวงปู่มั่นท่านเป็นอาจารย์ใหญ่ แล้วครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมานี้ท่านมีความจริงของท่าน ถ้าความจริงนี้ เห็นไหม อริยสัจมีหนึ่งเดียว ถ้าความจริงมันเข้าไปสู่สัจจะความจริงเหมือนกัน มันไม่มีการโต้แย้งกันหรอก แต่ท่านทำตามความจริงของท่าน แต่ขณะที่ว่าผู้ที่มีคุณธรรม สูงสุดสู่สามัญ ท่านมีสัจจะมีความจริงในหัวใจของท่าน ท่านมีสัจจะความจริงในหัวใจของท่าน เห็นไหม สูงสุดสู่สามัญ เหมือนคนธรรมดา เหมือนคน คนเหมือนคนแต่ไม่เหมือนคน ใจของท่านมีคุณธรรมของท่าน เหมือนเราธรรมดานี้อ่อนน้อมถ่อมตน สูงสุดสู่สามัญ

แต่พวกที่ปฏิบัติไม่มีต้นไม่มีปลาย ไม่มีเริ่มต้น ท่ามกลาง ไม่มีสิ้นสุด ไม่มีสิ่งใดเลย มีแต่ทฎฐิมานะ มีแต่อหังการว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมเพื่อเอาธรรมสิ่งนั้นมาเป็นสินค้า มันไม่มีประโยชน์สิ่งใดเลย แต่ถ้าสูงสุดสู่สามัญ เห็นไหม ครูบาอาจารย์ของเราท่านเป็นธรรมกันจริงๆ

แล้วนี่อ่อนนุ่มถ่อมตน สิ่งที่ย่อมนุ่มถ่อมตนเพราะอะไร อ่อนนุ่มถ่อมตนเพราะท่านรู้ทันกิเลสของท่านใจ สิ่งที่เป็นความอหังการมันเรื่องกิเลสค้นหาทะยานอยากทั้งนั้นนะ

สิ่งที่อหังการความเป็นกิเลสค้นหาทะยานอยากมันทำอะไรละ มันทำให้ใจของเรา ทำใจของเราให้มันถูกข่มขี่ กิเลสมันจะพาจิตใจเราไปอยู่บนหัวคนอื่นนะ แต่คนเราคนเท่ากัน คนเหมือนคน เวลาบวชพระ พระเท่ากับพระ มันจะมีใครสูงกว่าใคร ศีล ๒๒๗ เหมือนกัน แต่เราเคารพกันด้วยน้ำใจ ในเมื่อหัวใจเป็นธรรมขึ้นมา เราเคารพกันที่นั่น เขามีคุณธรรมมีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นไหม มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ไม่มีสิ่งใดไปกีดขวางใครเลย เพราะเขาเห็นใจ

นี่เรารู้สิ เราเห็นเด็กทำผิด เห็นไหม เด็กมันเข้าใจผิด มันทำผิดแล้วน่าสงสารไหม เด็กที่มันเห็นผิดทำความผิด เพราะความไม่รู้ของเขาใช่ไหม ความไม่รู้ของเด็ก เด็กก็อยากทำดีทั้งนั้นนะ มันทำหน้าที่การงานจนสุดความสามารถ แต่เขาไม่รู้ว่าเขาทำผิดเพราะอะไร นั่นเพราะเขาไม่รู้ ไม่รู้คืออะไร ไม่รู้คืออวิชชา นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีคุณธรรมในหัวใจ สูงสุดสู่สามัญ คำว่าสูงสุด นี่น้ำนิ่งแต่ไหล แล้วเกิดปัญญาวิปัสสนา เวลาเกิดปัญญาวิปัสสนามันได้ทำลาย ได้สำรวจ ได้คายออกไป การกระทำของเรานี้มันทุกข์ยากขนาดไหน ความทุกข์ยากคือความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะ มันมีการกระทำของมัน

แล้วการกระทำของเรา จิตของเราเวลาวิปัสสนาไปนี่ เวลาเกิดปัญญาขึ้นมา เวลาเราวิปัสสนาใช้ปัญญาไป ปัญญามันแยกแยะ แยกแยะกันไป วิปัสสนาใจ ด้วยงานชอบ เพียรชอบ ระลึกชอบ สติชอบ ปัญญาชอบ ความชอบธรรมมันพิจารณาของมันไปนะ มันผ่อนคลาย มันได้ชำระล้าง เห็นไหม มันด้นทั้งคปทาน ทำความสะอาดแล้ว ทำความสะอาดจนถึงที่สุด พอถึงที่สุดมันปล่อยวางของมัน มันปล่อยวางของมัน

ทำความสะอาดจนถึงที่สุด คือกระบวนการของการวิปัสสนา กระบวนการของปัญญาของเรา ได้ทำการถึงสุดสิ้นกระบวนการมัน แต่...แต่ในเมื่อกิเลสมันเป็นแก่นของใจ มันทำกระบวนการสิ้นสุด มันกระบวนการสิ้นสุด แต่เราเริ่มทำเริ่มปฏิบัติขึ้นมา นี่ กระบวนการสิ้นสุดแต่ไม่ครบวงจรของมัน มันไม่ถึงที่สุด คือมันไม่สมบูรณ์คปทาน มันจะเป็นด้นทั้งคปทาน มันปล่อยวางชั่วคราว

ถึงที่สุดแล้วมันวางชั่วคราวได้อย่างไร ถึงที่สุดคือกำลังของเราถึงที่สุด กิเลสในการปฏิบัติของเรานี้ เริ่มต้นปฏิบัติใหม่กิเลสมันพลิกแพง กิเลสมันหลบหลีกของมันไป กำลังของ

เรา ด้วยปัญญาของเรา เราใช้ปัญญาถึงที่สุด กระบวนการมันถึงที่สุดมันก็ปล่อย มันปล่อยในกิเลสมันหลบหลิกใจ กิเลสมันหลบหลิกมันปล่อยของมัน เห็นไหม กระบวนการนั้นมันก็ไม่จบ มันสิ้นสุดแต่ไม่จบ ไม่จบเพราะอะไร เพราะกิเลสมันไม่สำรอก มันผ่อนคลาย แต่มันไม่ถึงที่สุด นั่นเขาเรียกตถาคพหาน เราวิปัสสนาไปเราเห็นกระบวนการของมัน เห็นกระบวนการของมัน การกระทำมันถึงว่าการกระทำอย่างนี้ จิตมันพิจารณาอย่างนี้ มันทุกข์ยากขนาดไหน แล้วเวลามันทำที่สุดแล้วนี้ ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ เราก็เชื่อมั่นว่าสิ่งนี้เป็นธรรม เราทำงานเสร็จแล้ว คนที่ทำงานเสร็จแล้วก็อยากจะพักผ่อน พอทำงานเสร็จแล้วก็คิดว่างานนี้เสร็จแล้วก็จะเก็บเครื่องมือเครื่องมือ

แต่เวลาเป็นเรื่องของกิเลสมันเป็นนามธรรม นิ่งงานชอบ เพียรชอบ ระวังชอบ มันอยู่ที่ไหนมันมีเครื่องมือที่ไหน เราต้องเก็บแล้ว มันก็อยู่ในหัวใจของเราทั้งนั้น เวลาเราตั้งสติขึ้นมา กระบวนการของมันก็สมบูรณ์ของมัน เราตั้งสติขึ้นมา เราทำความสงบของใจเข้ามาก็มีสติชอบ งานชอบ เพียรชอบ ระวังชอบ ความชอบธรรมก็เกิดขึ้น

ความชอบธรรมเกิดขึ้น เราใช้วิปัสสนาต่อเนื่องกันไป ต่อเนื่องกันไป แต่ถ้าเราพิจารณาครั้งแรก เห็นไหม เราพิจารณาครั้งแรกโดยประสบการณ์ ด้วยความชำนาญของเรายังไม่มี ด้วยความเข้าใจเรายังไม่มี เรามีกิเลสความไม่รู้มันมีอยู่ พอความไม่รู้มีอยู่ กระทำการกระทำไปแล้วมันปล่อยวาง มันปล่อย ถ้ามันปล่อยแล้วมันไม่มีสติสมบูรณ์ ไม่มีการรักษา ไม่มีการสืบต่อเนื่อง มันก็เสื่อม มันก็พลิกแพลงไป คนที่ปฏิบัติมันจะเห็นการเจริญแล้วเสื่อมๆ มันก็พิจารณาของมันต่อเนื่อง ถ้ามันกลับมาฟื้นฟู กลับมาฟื้นฟูให้นานิ่ง

น้ำนึ่งแต่ไหล เพราะน้ำนึ่งแต่ไหลมันมีกระบวนการออกซิเจน มันมีกระบวนการให้น้ำนั้นมันเคลื่อนไหวของมัน พอเคลื่อนไหวไปทำคุณประโยชน์ เหมือนคุณประโยชน์ เห็นไหม ไปทำสิ่งใดใช้ประโยชน์ได้กับกระบวนการนั้น

จิตสงบแล้วนี้ จิตสงบนี้สัมมาสมาธิ ถ้ามีสติปัญญา เห็นไหมนี้กระบวนการของมันเกิดขึ้น มันวิปัสสนาซ้ำเข้าไป ถ้าพิจารณาซ้ำเข้าไปกระบวนการที่เกิดขึ้น กระบวนการที่ทำแล้วทำเล่า กระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างนี้ นี่พิจารณาซ้ำพิจารณาซากๆ โดยที่มีสติปัญญาเพราะมีครูบาอาจารย์ท่านทำมาแล้ว ถ้าทำมาแล้วแต่ก็เป็นกรรมะส่วนตัวของท่าน แต่เราละ

กระบวนการของเรายังไม่เป็นไป ถ้าไม่เป็นไปเราทำมันก็ล้มลุกคลุกคลานใช่ไหม เราพิจารณาซ้ำๆ

ถ้ามันพิจารณาซ้ำแล้วมันล้มลุกคลุกคลานก็ตั้งต้นขึ้นใหม่ๆ เริ่มต้นตั้งขึ้นมาแล้วพิจารณาต่อเนื่องกันไป ถ้ามันปล่อย ปล่อยก็หาทางที่จับต้องแล้วพิจารณาซ้ำเข้าไปซ้ำเข้าไป ถึงที่สุดเวลามันขาด เห็นใหม่ กระบวนการที่จบ กระบวนการที่สิ้นสุด แต่กิเลสมันหลบหลิก กิเลสมันซ่อนตัวของมันอยู่ กระบวนการที่พิจารณาซ้ำๆ เข้าไป เวลามันขาด เวลามันขาดมันแตกต่าง กระบวนการที่มันหลบหลิก กระบวนการที่มันขาดคือมันจำนวนถึงที่สุด มันต้องทำลายจนฆ่ามันจนขณะจิตที่เกิดขึ้น ขณะจิตที่เกิดขึ้น นี่ไง สังโยชน์มันขาดมันขาดอย่างนี้ ถ้ามันขาดอย่างนี้

ครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติของท่านมาแล้วนี้ เวลาท่านเห็นพวกเราที่ปฏิบัติใหม่ ท่านเห็นแล้วสังเวชใจ ท่านเห็นแล้วท่านสงสาร เหมือนเราเห็นเด็กที่มันล้มลุกคลุกคลาน เห็นเด็กที่มันทำงานของมันเต็มที่ เด็กมันพยายามจะทำงานให้สมบูรณ์แบบของมันนะ แต่ความสมบูรณ์แบบของผู้ไม่รู้ มันก็แค่นั้นนะ แต่ความสมบูรณ์แบบของผู้ที่รู้แล้ว ท่านเห็นการกระทำผิดกระทำถูกท่านเห็นของท่าน นี่ก็เหมือนกัน ในสังคมของเราในสังคมนักปฏิบัติ ผู้ที่มีคุณธรรมได้ต้องอ่อนน้อมถ่อมตนใจ

อ่อนน้อมเพราะอะไร เพราะเรารู้จริง ความรู้จริงอันนี้ ความสิ่งที่ป็นต้นหาความทะยานอยากที่มันกิดขวาง เห็นไหม กิดขวางในหัวใจนี้มันได้ทำลายไป ถ้าสิ่งที่กิดขวางได้ทำลายไป จิตใจของเรามันถึงโล่งโล่ง จิตใจของเรามันถึงไม่มีสิ่งใดเป็นเล่ห์เหลี่ยม ไม่มีลบลมคมในใจของเรา แต่ผู้ที่ปฏิบัติใหม่ สิ่งทีลบลมคมในที่เราได้สำรอกเราได้คายของเราออกไปโดยสังโยชน์มันขาดออกไป เห็นตามความเป็นจริงอันนี้ เราถึงเห็นรู้จริงในจิตใจของเรา

แต่ในเมื่อผู้ที่ปฏิบัติเขายังไม่ได้สำรอก เขายังไม่คายสิ่งนี้ออกไป ไม่มีสิ่งที่สำรอกคายสิ่งนี้ออกไปนะ สิ่งทีกิดขวาง สิ่งทีกิดขวางในใจเขาอยู่ที่นี่ เขาจะรู้ตัวเขาเองไม่ได้ เขาจะไม่รู้ตัวเขาเองเลยว่าเขาทำสิ่งนั้นผิดหรือถูก แต่ด้วยทิฏฐิมานะ ด้วยความเห็นผิดของเขา เขาก็ว่าสิ่งนี้ถูกต้องดีงาม แล้วเขาก็ได้แสดงสิ่งนี้ออกไป เวลาแสดงสิ่งนี้ออกไป เห็นไหม

สิ่งที่ครูบาอาจารย์ที่ท่านผ่านสิ่งนี้ไป ท่านรู้ของท่าน เห็นไหม เพราะสิ่งที่แสดงนั้นออกไป แสดงด้วยความอหังการ แสดงด้วยความอหังการ ด้วยความทะนงตน แต่ครูบาอาจารย์

ที่ท่านมีความจริงของท่าน สิ่งที่คุณทนงตนนั้น มานะอันนั้น ท่านได้ทำลายของท่าน ท่านได้สารถได้คายออก ความทนงตนอย่างนี้มันไม่มี สิ่งที่คุณมีความทนงตน ความทนงตน เพราะเขาไม่รู้ เพราะเขาไม่รู้เขาถึงได้แสดงออก เพราะเขาได้แสดงออกคิดว่าสิ่งนั้นเป็นธรรม แต่ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรม ท่านเห็นแล้วท่านถึงหลบหลีก ท่านถึงไม่มีสิ่งใดปะทะ ไม่มีสิ่งใดคิดขวางกับผู้ที่แสดงตนอย่างนั้น

ถ้าแสดงตนอย่างนั้น นั่นไง สิ่งนี้มันถึงเหมือนเด็กน้อยใจ แต่เราคิดว่าเรารู้จริง เราคิดว่าสิ่งนั้นมันเป็นคุณธรรม สิ่งนั้นมันเป็นความจริงเพราะความไม่รู้ แต่คนที่เขารู้ ครูบาอาจารย์ที่ท่านรู้ท่านสังเวช สิ่งที่คุณสังเวชแล้วนี่เพราะว่ากิเลสมันไม่ไว้หน้าใคร มาร..มารเอ๋ย! เมื่อใดกิเลส กิเลส อูบาสก อูบาสิกาของเราเข้มแข็งสามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วงของลัทธิต่างๆ ได้เราถึงจะนอนนิพพาน

เมื่อใดถ้ามันยังไม่เข้มแข็ง เห็นไหม ในเมื่อจิตของเรายังไม่เข้มแข็ง มารมันครอบงำอยู่ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่อรองกันมาตลอด ต่อรองกับสิ่งนี้มาตลอด เพราะมารมันต้องการจิต ต้องการสถานที่อยู่ของมนุษย์ ของสัตว์โลก ตั้งแต่พรหมลงมาเป็นสถานที่อยู่ของมันหมดเลย ฝ่ายมารๆ มันครอบงำทั้งนั้น ถ้ามันครอบงำสิ่งนั้น มันครอบงำเพราะมันไม่รู้ด้วยนะ แล้วมันครอบงำ แล้วมันยังเป็นประโยชน์กับมันอีก

ฉะนั้น ครูบาอาจารย์ของเราที่ปฏิบัติมา ท่านได้ทำลายสิ่งนี้มา สิ่งนี้มันถึงไม่มีอยู่ในใจ ถ้าไม่มีอยู่ในใจ การแสดงออกเห็นไหม กลับอ่อนน้อมถ่อมตน กลับอ่อนน้อมถ่อมตนนะ ไม่มีอหังการ ไม่มีสิ่งใดมาคิดขวางใคร สิ่งที่คุณคิดขวางคิดขวางจากทฤษฎีมานะทั้งนั้น ถ้าเกิดจากทฤษฎีมานะ ทฤษฎีมานะมันก็เป็นเรื่องของกิเลสทั้งนั้น แล้วทฤษฎีมานะเป็นกิเลส แล้วเวลาเราจะทำ ความสงบของใจละ

นี่น้ำนึ่ง นิ่งเพื่ออะไร น้ำนึ่งเข้าสู่สติจิต เข้าสู่ตัวตนของเรา นี่ก็ในเมื่อทฤษฎีมันเป็นกิเลส แล้วตัวตนมันไม่ใช่กิเลสแล้วนะ กิเลสมันมีของมันอยู่แล้ว ในเมื่อกิเลสของมันมีอยู่แล้ว จิตใจของเรามันก็มีอยู่แล้วถ้ากิเลสมันมีอยู่แล้ว ถ้ามันส่งออกไปโดยอวิชา โดยความไม่รู้ แล้วไปศึกษาธรรม ไปศึกษาในทางวิชาการทางโลก มันก็เรื่องของโลกียปัญญา เรื่องของโลกทั้งนั้น เรื่องของกิเลสทั้งนั้น เรื่องของกิเลสศึกษาธรรมก็เป็นกิเลส ปฏิบัติธรรมก็เป็นกิเลส กิเลสทั้งนั้น เพราะอันนี้มันมีกิเลสอยู่

แต่ถ้าทำความสงบของใจเข้ามาละ ก็เลสมันสงบตัวลง มันต้องสงบตัวลงมันถึงนิ่ง เพราะมันนิ่งแล้วนี้ถ้ามันเป็นสัมมาสมาธิมันนิ่ง มีพลังงาน นี่น้ำนิ่งแต่ไหล ถ้าน้ำนิ่งแต่ไหล เวลามันยกขึ้นมาสู่วิปัสสนา มันก็ก้าวหน้าของมันไป แต่ถ้าเป็นมิจฉาเวียงว้าง ว้างหมด น้ำนิ่งน้ำ เหน่าะ ถ้านิ่งอย่างนั้นเดียวมันจะเสียมันจะเนา ถ้ามันไม่เนา น้ำไม่เสียมันก็จะระเหยไปหมด มันจะไม่อยู่ของมันอยู่อย่างนั้นหรอก สักวันใดวันหนึ่งมันต้องระเหยไปแน่นอน เพราะนั่น เป็นธาตุ

แต่ใจของคนมันเป็นนามธรรม มันเป็นอนิจจัง มันเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงการหมุนเวียนของมันมันมีของมันโดยธรรมชาติของมันเป็นอย่างนั้นอยู่แล้ว นี่ สรรพสิ่งในโลกมันเป็นอนิจจัง ความคิดของคนความนึกคิดของคน ความรู้สึกของคน อารมณ์ ของคนเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ถ้าเปลี่ยนมาเป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจังสิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์สิ่งนั้นเป็น อนัตตา พอเป็นอนัตตาโดยสภาพความเป็นจริงของมัน โดยสภาพความเป็นจริงของมันมัน เปลี่ยนแปลงของมันอยู่ตลอดเวลา แต่โดยความรู้ของเราละ โดยความรู้ของเราไม่มี โดยความรู้ ความเห็นจริงของเราไม่มี แต่สิ่งที่เราเอามาวิเคราะห์วิจักษ์กันนี้เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าไม่มีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราจะเอาอะไรวิเคราะห์ วิจักษ์

เราวิเคราะห์วิจักษ์ไป วิเคราะห์วิจักษ์ใครวิเคราะห์วิจักษ์ มันเป็นโลก เป็นโลกเพราะอะไร เพราะน้ำมันยังไม่นิ่ง เพราะจิตมันไม่สงบ ถ้ามันจิตสงบแล้วนะก็วิเคราะห์วิจักษ์ไม่เป็นอีก เวลา จิตสงบแล้วก็ไปติด ติดว่าความว่าง เห็นไหม แล้ววิเคราะห์วิจักษ์มาแล้วนั่นคือปัญญา นี่ปัญญา ได้พิจารณามาแล้ว มันถึงได้วิเคราะห์วิจักษ์มา มันถึงปล่อยวางมา ปล่อยวางมาแล้วมันถึงได้เวียงว้าง อย่างนี้

นั่นคือปัญญา ปัญญาแบบโลกียปัญญา เราสุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามย ปัญญา เวลามันสุตมยปัญญา สุตมยปัญญาคือการศึกษา การใคร่ครวญ ถ้าการศึกษาการ ใคร่ครวญ ศึกษาได้จากไหน ก็ศึกษาได้จากใจเรานี้แหละ ศึกษาออกมาจากพลังงาน ถ้าไม่มี พลังงานก็ไม่ใช่ว่าคนมีชีวิต คนมีชีวิต กระบวนการของความรู้สึกนึกคิดมันเป็นแบบนี้ ธาตุ ๔

และชั้น ๕ พอไปศึกษาๆ ศึกษาเป็นปริยัติ ศึกษา เห็นไหมคูลิ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ
อุปฆาตให้มา เราต้องอุปฆาตบอกก่อนแล้วเราพูดตาม พูดตามมาเราก็พูดได้

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอยู่แล้ว ธรรมวินัยมีอยู่แล้ว
เราก็ไปศึกษามา พอศึกษามาเป็นที่สุดมยปัญญาทั้งนั้น แล้วถ้ามันไม่ได้ทำความสงบของใจ
เข้ามา เพราะการทำความสงบของใจเข้ามา น้ำนึ่ง น้ำนึ่งคือภาคปฏิบัติ ถ้ามันปฏิบัติได้จริง มัน
ก็นิ่งจริง ถ้าปฏิบัติไม่จริง เห็นไหม น้ำนึ่ง น้ำเนา น้ำนึ่งมันไม่ไหล มันไม่มีพลังงานของมัน

แต่ถ้าการปฏิบัติจริง เห็นไหม นี่ปริยัติ ปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติจริงน้ำนึ่งแต่ไหล หมุนเวียน
ของมัน มีพลังงานของมัน มีชีวิตของมัน มันมีการเปลี่ยนแปลงของมัน มีความเป็นไป แต่
นิ่งอะ แต่หนึ่ง! ไหลแต่หนึ่ง แล้วมันทำอะไรละ น้ำนึ่งแต่มันไหล เห็นไหม ถ้ามันไหลมันก็
พุทโธๆ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิจนมันสงบได้ ถ้ามันไหลได้นี้เห็นไหมมันเกิดปัญญาได้ มันเกิด
ภาวนามยปัญญา ถ้าเกิดภาวนามยปัญญาตามความจริงขึ้นมา ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม
เพราะมันสมควรแก่ธรรม มันรู้มันเห็นของมัน

ถ้ารู้เห็นกระบวนการที่มันเกิดขึ้นอย่างนี้ นี่ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามันมีความจริงขึ้นมา
อย่างนี้ ปฏิบัติได้ตามจริงอย่างนี้มันก็เป็นสัจจะอันเดียวกันไง ถ้าสัจจะอันเดียวกันนะ เพชร นิล
จินดาเขาเก็บไว้ในตู้เซฟนะ เขาพยายามเก็บรักษาเพราะเขากลัวของเขาหาย ศีล สมาธิ ปัญญา
ศีล สมาธิ ปัญญาที่เกิดจากจิต ถ้าจิตมันปฏิบัติมันมีขึ้นมาตามจริง มันจะถนอมรักษาอย่างไร
เพชรนิลจินดาเขาดูแลรักษาเขากลัวหายนะ กลัวโจรปล้น กลัวคนลักขโมย

แต่ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าศีลมันบริสุทธิ์เกิดสมาธิแล้วจะฝึกหัดใช้ปัญญา เราจะ
ดูแลรักษาไหม สิ่งที่เป็นทรัพย์ อัดตัดตสมบัติทรัพย์ของใจ ถ้าใจมันมีทรัพย์อย่างนี้เราจะหลบ
หลีกไหม เราจะหลบหลีกหาที่สงัดวิเวกไหม เราจะหลบหลีกหาที่สงัดวิเวกเพื่อดูแลหัวใจของ
เรา เพื่อให้จิตใจมันอัดตัดตสมบัติของมันให้มาก ถ้ามันมากขึ้นการภาวนามันก็ดีขึ้น

ถ้าการภาวนาดีขึ้น เห็นไหมเราจะก้าวเดินไป จิตถ้าเราก้าวเดินไป เราพัฒนาใจของเรา
ขึ้นเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป เราปฏิบัติเพื่อแบบนี้ ในเมื่อภาคปริยัติก็มีการศึกษามา ศึกษา
ภาคปฏิบัติ ถ้ามันเป็นภาคปฏิบัติตามความเป็นจริง ถ้ามันพุทโธ ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้ามันสงบ
เข้ามานั้นเป็นภาคปฏิบัติ แล้วถ้าภาคปฏิบัติขึ้นไปแล้ว ปฏิบัติขึ้นไปแล้วถ้ามันสงบไปแล้ว
ออกฝึกหัดใช้ปัญญา ถ้าปัญญาเกิดจากวิปัสสนา เห็นไหม

ในภาคปฏิบัติมันก็มีสมถะวิปัสสนา ในวิปัสสนาก็มีสมถะ ในวิปัสสนาก็ใช้ปัญญา ในวิปัสสนาปัญญาอบรมสมาธินี้ เห็นไหม ในสมถะมันก็มีปัญญา เพราะปัญญาอบรมสมาธิ ใช้ปัญญาเหมือนกัน ปัญญาเพื่อความสงบนี้ ในสมถะก็มีวิปัสสนา ในวิปัสสนาก็มีสมถะ ถ้าในวิปัสสนาเวลาใช้ปัญญาไป ถ้าจิตไม่สงบมันเป็นสัญญาหมด ถ้าจิตไม่สงบมันก็เป็นโลกียปัญญาหมด ถ้าจิตสงบแล้วนี่เวลาจิตมันเสื่อมมาจิตมันอ่อนลง สมาธิมันอ่อนลง ปัญญาไปไม่ได้เลย

ปัญญาที่ไปได้มันใช้ปัญญา เห็นไหม งานชอบ เพียรชอบ สติชอบ สมาธิชอบ ความระลึกรู้ชอบ เวลามรรคมันเดินตัวไปนี่ปัญญามันหมุนของมันออกไป นี่มรรคมันเคลื่อนแล้ว ชัมจักร จักรมันเคลื่อนแล้ว ถ้าจักรมันเคลื่อน ปัญญามันฟาดฟัน ความรู้สึกนึกคิด สิ่งใดที่เป็นปมในใจมันทำลายหมด มันโล่งมันโง่งมันดีงามไปหมดเลย แต่ถ้าพอสมาธิมันเสื่อมลง ปัญญาอย่างนี้มันเกิดขึ้นไม่ได้แล้ว ปัญญามันเกิดขึ้นมานี้ มันเริ่มแกว่ง เห็นไหม คิดไปแล้วก็อันตู้ คิดไปแล้วมันก็ไม่ไป

นี่ถ้าสมาธิเสื่อมมันก็ออกเป็นสัญญา สัญญามันก็เป็นโลกียะใจ มันจะเป็นโลกใจ เป็นโลกก็คือความจำใจ ในเมื่อเคยคิดอย่างนี้เคยทำอย่างนี้ ก็จะเอาความคิดความจำ สิ่งที่เคยเป็นนี้จะเอามากด กดมันลงไป มันไม่ลงหรอก มันไม่ลง เพราะสมาธิมันอ่อนลง เห็นไหม ถ้าสมาธิอ่อนมันกดอย่างนี้ไม่ลง ถ้ากดอย่างนี้ไม่ลงมันเป็นไปไม่ได้ ถ้าเป็นไปไม่ได้แล้วก็ล้มลุกคลุกคลาน แล้วก็มันอกมันใจว่าเราเคยทำได้ เราเคยทำเป็น อันนั้นมันก็เป็นสัญญาหมดใจ ถ้าสัญญาหมดมันก็ไม่เจริญงอกงาม ไม่เจริญงอกงามมันก็ไม่เป็นสมบัติของเรา ถ้าไม่เป็นสมบัติของเรานะ มันเป็นสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นสัญญาทั้งหมด

เราปฏิบัติต้องเริ่มต้นให้มีสติมีปัญญา ถ้ามีสติมีปัญญานี้ให้เราเมื่อกำลังใจขึ้นมา ถ้าเรามีกำลังใจนะ ความระลึกรู้ชอบ ถ้ามีความระลึกรู้ชอบ เราจะร่วมเย็นเป็นสุขใจ จิตอันเดียวกันไปอยู่ที่ไหนที่มันร้อนรณขนาดไหนก็จิตดวงนี้ ถ้ามันมีความสุขมีความสงบระงับก็จิตดวงนี้อยู่ในร่างกายนี้ จิตดวงนี้อยู่ในร่างกายนี้ แล้วเราอยู่ในสังคมใด อยู่ในสถานที่ใด ถ้าจิตดวงนี้เรารักษา มันดูแลมันดี เราก็จะมีความร่วมเย็นเป็นสุข

ถ้าเรามีความร่วมเย็นเป็นสุขแล้วนี่เราพยายามก้าวเดินต่อเนื่อง เราปฏิบัติให้ต่อเนื่องขึ้นไปเพื่อให้มันมั่นคงแน่นหนาขึ้นมา ถ้าเราไม่ได้ปฏิบัติต่อเนื่องไม่มั่นคงขึ้นมา เดียวเวลามัน

ร้อนนะ เวลามันร้อนมันใครร้อนล่ะ เราเป็นคนเรามีสติมีปัญญา เราเป็นคนตั้งใจเองว่าเราจะทำ
คุณงามความดี เห็นไหม เวลาคณเรามีสติปัญญามันเห็นกาลเวลานี้อย่างแน่นอน

แต่เวลาคณขาดสตินะ มันผลัดวันประกันพรุ่ง ปีนั่น ปีนี้ ปีนั้นนะ ทั้งๆ ที่ปัจจุบันนี้อยู่
กับเรา มันส่งไปปีนั้น ปีนั่น นี่คาดหมายไปทั่ว พอคาดหมายไปทั่วนะ แล้ววันเวลาก็ล่องไปๆ
แล้วมันจะมีสิ่งใดเป็นประโยชน์ล่ะ เราเป็นชาวพุทธ เราอยู่อย่างนี้ เกิดแล้วต้องตายหมด ชีวิต
ของเรานี้ความตายรออยู่ข้างหน้า แต่มันมาเมื่อไรไม่รู้ ถ้ามันความตายอยู่ข้างหน้า

ในปัจจุบันเราทำอะไร ถ้าในเมื่อเรายังมีอนุสัย เรายังมีกิเลสตัณหาความทะยานอยาก
เราต้องพยายามทำความหมั่นเพียรของเรา เราต้องพยายามมีความหมั่นเพียร พยายามรักษา
พยายามดูแลหัวใจของเรา เอาประโยชน์ตรงนี้ให้ได้นะ ถ้าเอาประโยชน์ตรงนี้ได้ เห็นไหม นี่
เวลาน้ำท่วม เวลาอุทกภัยน้ำมันท่วม มันทำลายเขาไปหมดเลย เวลาเกิดภัยพิบัติ เห็นไหม น้ำ
แล้งไม่มีใครสามารถทำการกสิกรรมได้ แล้วข้าวปลาอาหารมันจะขาดแคลนไปหมดเลย สิ่ง
ที่มันมากเกินไปก็ไม่ได้ เวลามันขาดแคลนมันก็ไม่ดี

แต่ของเรามีตาน้ำ มีต้นน้ำคือจิตของเรา ถ้าเรามีต้นน้ำมีจิตของเรานี้ มันส่งออกมันไหล
มาตลอด ถ้าเรามีสติมีปัญญาเราจะรักษาตรงนี้ได้ เห็นไหม มีตาน้ำ ถ้าตาน้ำมันผุดขึ้นมา
ต่อเนื่องมันจะเกิดเป็นลำธาร มันจะสะสมต่อเนื่องเป็นแม่น้ำ แล้วมันจะไหลลงไปสู่ปากอ่าว
มันจะลงสู่ทะเล สิ่งของมันหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงมันเป็นไปแบบนี้ ชีวิตเราเห็นไหม เรามีใจของ
เรา มีต้นน้ำ นี่สติจิต ในเมื่อมีกำเนิดเป็นมนุษย์ มันมีต้นน้ำที่นี้ มันเป็นสันตติ มันเกิดเนื่อง
ตลอดเวลา แล้วมันส่งออก มันไหลออกไปตลอดเวลา ไหลออกไปแล้วมันก็หมดสิ้นไป

เวลากาลเวลามันถึงที่สุดนะ ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ต้องตายแน่นอน ถ้าต้อง
ตายแน่นอนความตายเข้ามารอเราอยู่ข้างหน้า แต่ตอนนี้เรายังมีชีวิตอยู่เราจะทำอะไรเป็น
สมบัติของเรา สมบัติทางโลก คุณ ศรัทธา ศรัทธาทางโลกเขาหาเงินหาทองมาเป็นสมบัติ
ของเขา

เราบวชมาเป็นพระ แล้วเรามีความมุ่งหมายอยากพ้นจากทุกข์ เรามีความมุ่งหมายอยาก
มีคุณธรรมในหัวใจ ถ้าเขาไม่เชื่อว่ามรรคผลมีจริง เขาก็ถูกเหยียดหยาม พอครูบาอาจารย์เรา
ท่านทำเป็นความสงบความสำเร็จในใจของท่าน แล้วท่านสั่งสอนจนมีลูกศิษย์ลูกหาขึ้นมา จน

สังคมเขาเชื่อถือขึ้นมา เวลาเขาจะปฏิบัติกัน เขาปฏิบัติโดยความรู้ความเห็นของเขา ปฏิบัติโดยกิเลส ปฏิบัติโดยความเร่ร่อน ปฏิบัติไปอย่างนั้นมันก็ไม่มีคุณความจริงขึ้นมา

เรานี้ละ เราบวชมาเป็นพระ เราอยากเป็นพระปฏิบัติ แล้วเรามีครูบาอาจารย์ด้วย แล้วถ้าครูบาอาจารย์ท่านพูดแล้วไม่จริง เรามาปฏิบัติขึ้นมาสิ หาเหตุผลผลมาได้แย้งกับท่าน หาเหตุผลว่าเราปฏิบัติแล้วนี่ครูบาอาจารย์ที่ท่านพูดนะผิดหมดนะ เรานี้พูดถูก พูดถูก เอาความจริงนี้ออกมา สร้างสมบัติอันนี้มาให้เป็นประโยชน์กับเรา เอาความจริงมา

อย่าให้ชีวิตนี้ล่วงไปๆ แล้วชีวิตจะล่วงไปๆ นะ ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด เราต้องตายข้างหน้าแน่นอน ฉะนั้น เอาความจริงมาให้สมบัติของเรา ให้เป็นสมบัติของใจ แล้วเก็บรักษาไว้เป็นสมบัติส่วนตัวตน เอวัง

